

Utbildningsnämnden

Uppföljningsrapport April 2015

1 Verksamhetsanalys

1.1 Sammanfattning

Kund/Brukare

Årets värden för GR-enkäten visar hur elever och föräldrar ser på verksamheten i förskolor, grundskolor och fritidshem. I korthet ser vi att årskurs 2 har det bästa resultatet hittills och klart över GR i flera områden. Årskurs 5 har ett något bättre värde än för förra årets femmor och ligger väl till i förhållande till GR. Årskurs 8 backar inom flera områden jämfört med förra årets åttor. Lust att lära-frågan ser vi dock en svag ökning för Ales elever. Fritidshemmen placerar sig oerhört högt, klar första plats av GR-kommunerna.

Resultaten i årskurs 9 ser ut att ligga kvar på samma låga nivå som tidigare år, som nämnts i både årsrapport och uppföljningsrapport 4 under 2014. Skolorna har därför omfördelat resurser till att särskilt hjälpa årets nior till gymnasiebehörighet, ett arbete som pågått sedan höstterminen 2014. Skolorna arbetar också med utökad lärarbehörighet under lovskola/sommarskola. Effekten på resultaten i stort är än så länge för tidigt att sja om men sektorn/rektorer bevakar frågan kontinuerligt.

Utbudet av ekologisk mat i skola/förskola har ökat och utgör nu preliminärt cirka 39 % av totalutbudet.

Processer

Arbetet med att utforma en strategisk plan för utvecklingsprocessen i förskolan och skolan, "I Ale skolor vill vi lära oss mer", pågår och beräknas vara klar under 2015. Den kommer att omfatta tre huvudinriktningar.

1. Pedagogisk utveckling som till att börja med har tre fokusområden Lust att lära, Systematiskt kvalitetsarbete och Pedagogiskt ledarskap, valda med utgångspunkt i kartläggningsarbetet som gjordes av ett drygt hundratal pedagoger under 2014 och det pedagogiska bokslutet för 2014.
2. Lokalutveckling där sektorn har analyserat och beskrivit behovet av ny- och ombyggnad av förskole- och skollokaler fram t.o.m. 2020.
3. Strategisk kompetensförsörjning där arbetet beräknas påbörjas till hösten.

Sektorn har identifierat ett utökat stödbehov hos vissa skolenheter och utvecklingsenheten har satt in extra resurser i form av bl a pedagogisk handledning för att förbättra resultaten på dessa enheter.

Samarbetet med sektor ATO avseende tidiga samordnade insatser för barn med särskilda behov har tagit ny fart sedan en ny samordnare anställts.

Resurser

Den nyss genomförda medarbetarenkätens resultat visar en positiv utveckling inom området psykosocial arbetsmiljö för personalen inom skolan och då särskilt på våra högstadieskolor. Våra chefer signalerar dock fortfarande att de har en hög arbetsbelastning varför sektorn under hösten kommer att centralisera vissa elevregistreringsuppgifter för att på så sätt avlasta skoladministratörerna och därmed öka det administrativa stödet till rektorerna lokalt. När det gäller förskolecheferna fortsätter analysen av avlastning för den chefskategorin.

Arbetet med att rekrytera förskollärare till kommunen är en utmaning då tillgången inte motsvarar efterfrågan på marknaden generellt. Sjukfrånvaron har ökat något i sektorn och då främst inom förskolan. Sektorn har begärt extra stöd av HR för arbeta systematiskt med att minska framför allt korttidssjukfrånvaron på enheterna.

Ekonomi

Skolan har fått ett rejält ekonomiskt tillskott som medför att ett antal långsiktiga satsningar på utveckling planeras under våren och kommer att påbörjas under HT-15.

Antalet barn i förskolan har ökat kraftigt det senaste halvåret och ser ut fortsätta öka, vilket medför ett stort underskott till följd av ökade personal- och lokalkostnader för att möta platsbehovet. Underskottet bedöms täckas av

utvecklingsreserven.

Förskolan har många enheter med undermålig miljö med slita och dåligt anpassade lokaler och inventarier. Här behövs renovering och upprustning.

1.2 Prioriterade strategiska målområden

1.2.1 Lust att lära i skolan

KF:s prioriterade mål:

1.2.1.1 Andelen elever i årskurs 8 som känner önskan att lära sig mer ska öka. Målet för 2018 är 55 %. För 2015 är målet 38%.

Nämndens prioriterade mål:

1.2.1.1.1 Samtliga elever ska nå godkänt i alla ämnen

I den strategiska målsättningen är alla ämnen och alla årskursers resultat prioriterade, Resultatet mäts särskilt i slutbetygen i årskurs 9. Som tidigare nämnts i både årsrapport och uppföljningsrapport 4 under 2014 är prognosen att resultaten i blivande årskurs 9 ligger kvar på liknande låg nivå som tidigare år. Skolorna flyttar därför resurser till att särskilt hjälpa årets nior till gymnasiebehörighet, ett arbete som pågått sedan höstterminen 2014, och utökad lärarbehörighet under lovskola/sommarskola. Om detta får tillräcklig effekt på resultaten i stort är än så länge för tidigt att veta och sektorn/rektorer bevakar frågan kontinuerligt.

GR-enkäten resultat 2015

Årets värden för GR-enkäten visar hur elever och föräldrar ser på verksamheten i förskolor, grundskolor och fritidshem genom att de svarar på frågor inom fem områden; Trivsel och trygghet, Delaktighet och inflytande, Skolmiljö, Kunskap och lärande och Bemötande. Analysen pågår nu på enhets och verksamhetsnivå, och kommer redovisas i det pedagogiska bokslutet. Vid jämförelser mellan Ale och övriga GR-kommuner syns detta.

Årkurs 2

Bästa resultatet hittills och klart över GR i flera områden. Delaktighet och Inflytande, Kunskap och lärande och Skolmiljö har gått uppåt mest. GR står stilla.

Årkurs 5

Sammantaget ett något bättre värde än för förra årets femmor och ligger väl till i förhållande till GR. GR-genomsnittet sjunker. Betydligt fler pojkar känner sig trygga helt och hållet. Flickorna har betydligt mycket mer lust att lära.

Fritidshem

Placeringen oerhört högt, klar första plats av GR-kommunerna

Årkurs 8

Årets åttor backar inom flera områden jämfört med förra årets åttor. GR backar på liknande sätt, dock en svag ökning på Lust att lära-frågan för Ales elever.

Frågorna i enkäten som handlar om lust att lära har förbättrats och det uppsatta målet på frågan om elevens önskan att lära sig mer för 2015 har nåtts i årskurs 8. Däremot ligger resultaten på de övriga frågorna strax under det uppsatta målet. En uppföljning av dessa frågor pågår just nu i enkät till elevenkät som handlar om trygghetsfrågor. Analys av bägge elevenkäterna på enhetsnivå kommer i det pedagogiska bokslutet.

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Andelen elever i årskurs 8 som känner önskan att lära sig mer	38 %	38 %	100 %
Elevens önskan att lära sig mer, åk 5	73 %	77 %	94,81 %
Eleven vet vad den ska kunna för att nå målen, åk 5	87 %	89 %	97,75 %
Eleven vet vad den ska kunna för att nå målen, åk 8	73 %	75 %	97,33 %

Systematiskt kvalitetsarbete

Efter kartläggningen som gjordes i utvecklingsprocessen i Ales skolor vill vi lära mer och förra årets pedagogiska bokslut identifierade sektorledningen tre viktiga utvecklingsområden. Elevernas lust att lära, systematiskt kvalitetsarbete och pedagogiskt ledarskap.

För att kunna förbättra resultaten är det nödvändigt att ha ett tillförlitligt underlag, göra goda analyser samt planera för åtgärder som utvärderas och ger nya utgångspunkter.

Sektorn arbetar tillsammans med förskolor och skolor enligt nedanstående återkommande process.

- a. enheten gör ett pedagogiskt bokslut utifrån enhetsplan och de resultat som uppnåtts (augusti)
- b. sektorn gör ett pedagogiskt bokslut utifrån enheternas bokslut och de resultat som uppnåtts (augusti/september)
- c. rektorer och förskolechefer har lärande samtal där de beskriver sina bokslut och utvecklingsområden inför framtida enhetsplan (oktober)
- d. rektorer och förskolechefer skapar sina enhetsplaner (december)
- e. rektorer och förskolechefer med medarbetare bjuder in verksamhetschef/utvecklingschef till ett samtal om hur arbetet med enhetsplanen löper och gör en prognos inför framtida resultat (februari-april)

En drivande tanke i det systematiska kvalitetsarbetet är att den som gjort en analys har större benägenhet att driva en utveckling i förhållande till analysen och att det systematiska kvalitetsarbetet i sig stärker Ales skolor mot att bli lärande organisationer.

Sektorn driver på det systematiska kvalitetsarbetet genom att fortbilda förskolechefer, rektorer och lagledare. Dessutom lägger sektorn ner mycket tid och kraft på att stödja och utveckla skolornas kvalitetsarbete.

Sektorn kommer från och med maj 2015 ge riktade insatser för skolor i behov av kunskapsutveckling. Verksamhetschef och utvecklingschef arbetar med de enheter där rektor flaggar för en nedgång eller för låga kunskapsresultat.

Sektorledningen ser en tydlig korrelation mellan låga kunskapsresultat och dålig psykosocial arbetsmiljö, vilket gör att riktade insatser mot kunskapsresultat även är en riktad insats mot psykosocial arbetsmiljö för personalen.

Pedagogiskt ledarskap

Det pedagogiska ledarskapet har förstärkts i Ales grundskolor, Vid nyrekrytering har sektorn med gott resultat arbetat strategiskt med att rekrytera erfarna rektorer.

I 2015 års medarbetarenkät ger personalen inom UKF mycket höga värden till cheferna i alla tre stora områden: totalindex, medarbetarindex och resultatindex.

Arbetet med förskolechefers och rektorers kollegiala lärande är en annan bidragande anledning till de höga värdena.

Även utbildningen av alla lagledare där en viktig del i arbetet varit ledarskapsfortbildning inom förskola och skola har troligen haft effekt.

KF:s prioriterade mål:

1.2.1.2 Antal barn per vuxen ska minska inom förskolan. Målet för 2018 är 5,5 barn per medarbetare. För 2015 är målet 5,6.

Under första delen av 2015 har högsta prioritet varit att skapa förskoleplatser till alla som behöver. Det har i nuläget inte varit möjligt att samtidigt prioritera detta mål.

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Andel barn per medarbetare	5,85 %	5,6 %	95,54 %

KF:s prioriterade mål:

1.2.1.3 Genomsnittlig gruppstorlek i förskolan ska minska. Målet för 2018 är 16,5. För 2015 är målet 17,5.

Under första delen av 2015 har högsta prioritet varit att skapa förskoleplatser till alla som behöver. Det har i nuläget inte varit möjligt att samtidigt prioritera detta mål.

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Genomsnittlig gruppstorlek i förskolan	18,15	17,5	96,29 %

Nämndens prioriterade mål:

1.2.1.4 Den psykosociala arbetsmiljön ska förbättras

Medarbetarenkäten som gjordes 2013 visade att den psykosociala arbetsmiljön för lärare är ett område som behöver förbättras. Den psykosociala arbetsmiljön identifierades som en viktig orsak till elevernas minskade lust att lära, då trötta lärare blir mindre kreativa i planering och uppföljning av lektioner. Arbetet med att förbättra den psykosociala arbetsmiljön pågår kontinuerligt och fortsätter under 2015. Medarbetarenkäten 2015 visar generellt på stora förbättringar i sektorn. Analysarbetet pågår på verksamhets- och enhetsnivå och kommer att redovisas i det pedagogiska boksluten och delårsbokslutet. I nämndplanen anges att indexvärdet inom området hälsa och arbetsmiljö ska vara minst 50 på samtliga enheter och inom engagemang och glädje minst 80. Detta mål har dock inte uppnåtts i årets medarbetarenkät.

Medarbetarenkäten för grundskolan, och inte minst högstadieskolorna som hade låga värden 2013, visar att den psykosociala arbetsmiljön i stort har förbättrats, och en viktig del är förbättrade värden inom arbetsbelastningsperspektivet.

Förbättringen beror förmodligen delvis på en förbättrad kontinuitet av rektorer, förbättrad överlämning mellan rektorer i samband med rektorsbyten vilket skapar möjlighet för större förtroende för respektive rektor och ger en positiv påverkan för lärarnas arbetsmiljö. Överhuvudtaget har lärarnas psykosociala arbetsmiljö och arbetsbelastning prioriterats i sektorns planering och utvärdering.

Även om samtliga undersökningspunkter visar på en uppåtgående trend finns det vissa områden, några mer än andra, som fortfarande är oroande. Utifrån resultatet bedömer vi fortsatt hög risk för den fysiska arbetsmiljön (38 % svarar inte nöjd) samt arbetsbelastning (snitt 34 % svarar inte nöjd).

Vad gäller den fysiska arbetsmiljön har många lärare beskrivit en problematik kring hög ljudnivå. Problembilden är tudelad, dels finns det på vissa skolor ett akustikproblem och dels finns ett ordningsproblem i klassrum och korridorer.

Mått	Utfall	Målvärde	Måluppfyllelse
Nöjd medarbetarindex Arbetsmiljö och hälsa	53,66	50	107,31
<i>Kommentar</i> Målvärdet 50 innebär att samtliga enheter ska nå dit. Analys av enheternas och verksamheternas resultat pågår och en djupare analys kommer att göras i det pedagogiska bokslutet/delårsbokslutet.			
Nöjd medarbetarindex Engagemang och glädje	85	80	106,25 %
<i>Kommentar</i> Målvärdet 80 innebär att samtliga enheter ska nå dit. Analys av enheternas och verksamheternas resultat pågår och en djupare analys kommer att göras i det pedagogiska bokslutet/delårsbokslutet.			
Sjukfrånvaro totalt	8,2 %	5 %	36 %

1.2.2 Sysselsättning för alla

KF:s prioriterade mål:

1.2.2.1 Andel arbetslösa och i program i åldern 18–24 år ska minska. Målet 2018 är att de ska vara 50 personer. Målsättningen för 2015 är 100.

Det kommunala aktivitetsansvaret innebär att Utbildningsnämnden ansvarar för att ungdomar i åldern 16-20 år som inte går på eller har fullföljt ett nationellt program på gymnasiet har någon form av aktivitet. En arbetsgrupp i samverkan med AME har startats. Mathias Lind är sammankallande och ansvarig för arbetsgruppens arbete.

1.2.3 Värna livsmiljö

1.3 Särskilda fokusområden

1.3.1 Ekologisk hållbarhet

Allmänna mål

Enheterna inom sektorn har olika förutsättningar att arbeta med de olika målen. Det finns en medvetenhet och både förskolor och skolor arbetar med de olika områdena tillsammans med barn och elever i verksamheten. Vid utflykter promenerar man, cyklar eller åker kollektivt och pedagoger och chefer samåker till möten då det är möjligt. Ekologiska livsmedel köps in då det finns att tillgå och när budgeten tillåter. Rättvisemärkt kaffe, te och bananer köps in. Alla enheter sopsorterar, men inte alltid i full skala, här finns fortfarande mer att göra. Insatser och projekt för att minska matsvinn görs på både förskolor och skolor. Flera förskolor odlar grönsaker i pallkrage på förskolegården. Flera förskolor har eller har ansökt om grön flagg, både förskolor och skolor deltar i skräpplockardagar och Earth Hour.

Kök, lokalvård och service

Andelen ekologiska livsmedel ökar markant.

Minskad kemikalieanvändning genom att aktivt arbeta enligt PRYL modellen som alla lokalvårdare nu är certifierade i.

Genom en omlastningscentral minskar det totala antalet transporter i kommunen. Sortering av avfall görs där det finns möjlighet till detta. Möjligheterna till sortering kommer att öka.

1.3.2 Ekologisk hållbarhet - Riktade mål till sektor UKF

riktade mål

Just nu pågår en enkätundersökning på skolorna i årskurs 4-9 om hur eleverna tar sig till skolan. Enkäten kommer att vara slutförd i slutet av maj, och då kan en nulägespresentation göras.

Arbetet med att minska klimatpåverkan från måltiderna görs bland annat genom att alltid erbjuda ett vegetariskt alternativ i elevrestaurangen, samt att lyfta vegetarisk kost vid temaveckor. Vid lunch serveras alltid två rätter varav en vegetarisk som ska kunna utmana kötträtten. Det finns också temaveckor, till exempel klimatsmart val, en vecka utan kött.

1.4 Basverksamhet

1.4.1 Verksamhetsmått

Verksamhet	Verksamhetsmått	Utfall 2014	Budget 2015	Utfall jan -apr 2015	Arsprognos jan -apr 2015
Barnomsorg, barn 1-5 år	Antal barn i kommunala förskolor i Ale	1 430	1 460	1 522	1 460
	varav sålda platser	10	20	1	5
	Antal barn i pedagogisk omsorg, kommunal i Ale	75	75	76	75
	Antal barn i fristående förskoleverksamhet	126	130	160	150
	Anta barn i kommunal verksamhet i annan kommun	16	25	16	25
	Summa Alebarn	1 637	1 690	1 769	1 705
Grundskola Förskoleklass - årskurs 9	Elever 6-12 år				
	Elever i kommunala skolor i Ale, F-6	2 357	2 380	2 413	2 430
	- varav från andra kommuner	51	45	62	62
	- varav integrerade särskoleelever	3	5	1	1
	Köpta platser F-6	243	250	252	250
	- varav Ale-elever 6-12 i år fristående verksamhet			226	225

	- varav Ale-elever 13-15 år kommunal verksamhet i annan kommun		26	25
	Summa Ale-elever 6-12 år	2 546	2 580	2 603
	Elever 13-15 år			
	Elever i kommunala skolor i Ale, årskurs 7-9	898	902	862
	- varav från andra kommuner	19	20	19
	- varav integrerade särskoleelever	4	6	7
	Köpta platser	171	180	177
	- varav Ale-elever 13-15 år fristående verksamhet		144	144
	-varav Ale-elever 13-15 år kommunal verksamhet i annan kommun		33	33
	Summa Ale-elever 13-15 år	1 046	1 056	1 020
	Summa Ale-elever totalt	3 592	3 636	3 623
Fritidshem	Antal barn på kommunala fritidshem i Ale	1 416	1 400	1 437
	- varav sålda platser	25	30	31
	Köpta platser	183	185	156
	- varav Alebarn på fritidshem i fristående verksamhet		149	160
	- varav Alebarn på fritidshem i kommunal verksamhet i annan kommun		7	10
	Summa Alebarn	1 574	1 555	1 562
Särskola	Antal barn i kommunal särskola i Ale	37	37	38
	Köpta platser	1	2	1
	Summa Ale-elever i särskola inkl integrerade	38	39	39
Förberedelseklass och modersmål (inkluderad i ovanstående)	Antal elever i förberedelseklass	20		30
	Elever som har modersmålsundervisning	365		354
Gymnasium	Antal elever i Ale gymnasium IM	93		45
	-varav elever från andra kommuner	21		11
	Köpta platser	1 021		1 030
	- varav Ale-elever i fristående gymnasieskolor			434
	- varav Ale-elever i kommunala gymnasieskolor			596
	Summa Ale-elever i gymnasium	1 093	1 080	1 064
Komvux	Antal elever	650	650	440
Kostenheten	Antal tillagade portioner/dag Ale matservice, Alegrytan, Backavik	1 755		
	Arbets tid/produktion per portion (minuter)	3		

Kolumn Utfall jan-april 2015 avser avstämning april. Prognos belår genomsnitt av utfall april och prognos ht-15

1.5 Analys, prognos och förslag

Det finns stora utvecklingsbehov i verksamheten och arbetet med att skapa en långsiktig strategisk utvecklingsplan för både förskola och skola pågår. Utvecklingsarbetet ska präglas av långsiktighet och uthållighet, ha tydliga mål, delmål och en tidsplan för aktiviteter.

Utvecklingsplanen kommer att bestå av tre huvudspår: Pedagogisk plan, Lokalstrategisk plan och en strategisk

kompetensförsörjningsplan. Det är viktigt att de tre spåren ses som en helhet och stöttar varandra. Bra lärmiljöer är av avgörande betydelse både för elevers och lärares arbetsmiljö, och elevers lust och motivation att lära.

Förskolan lägger grunden för barnens inläring, men flera förskolelokaler är mycket slitna och i stort behov av renovering, detta försvårar både möjligheten att bedriva en kvalitativ pedagogisk verksamhet och att rekrytera förskollärare. En upprustning av flera förskolor är därför nödvändig.

Det är av avgörande betydelse att skapa förutsättningar på ett strukturellt plan när det gäller skolans och förskolans utveckling. Skolverket (2014) lyfter fram tre områden som avgörande för skolans utveckling: likvärdighet, lärarnas betydelse och långsiktighet.

Likvärdighet kan kompensera för elevers skilda förutsättningar och säkra en jämn och hög kvalitet på undervisningen i alla skolor. Det är därför viktigt att resursfördelningsmodellen fångar de strukturella skillnaderna mellan skolor och att det sker en kontinuerlig uppföljning av skolornas användande av socioekonomiska tilläggsresurser. Två viktiga områden att hantera för likvärdighet är rekrytering av chefer och personal samt lokalisering av enheter.

Det systematiska kvalitetsarbetet utgör grunden och strukturen för hur utvecklingsområden identifieras och prioriteras utifrån enheternas och kommunens resultat. Därför är det viktigt att hela tiden utveckla det systematiska kvalitetsarbetet som process så att både enheternas och huvudmannens analyser och åtgärder blir mer och mer korrekta, träffsäkra och effektiva. Genom årshjulet, bättre analysverktyg och förbättring av det systematiska uppföljningsarbetet med pedagogiskt bokslut på enhetsnivå har analyserna förbättrats och insynen i enheternas resultat och åtgärder ökat.

1.6 Uppföljning av uppdrag från fullmäktige

Uppdrag	Status
 Sektorerna skall samverka kring sociala investeringsperspektivet och tidiga/förebyggande insatser	Pågående enligt plan
 En plan för utvecklingen i Ales skolor ska vara känd i hela organisationen	Pågående enligt plan
<p>Kommentar Sektorn arbetar med att ta fram en långsiktig strategisk utvecklingsplan som omfattar alla förskolor och skolor. Utvecklingsplanen kommer att innehålla tre huvudinriktningar: Pedagogisk utveckling, lokalutveckling och strategisk kompetensförsörjning. Skolverket lyfter fram Likvärdighet, Lärarnas betydelse och Långsiktighet som tre viktiga faktorer för att lyckas. En viktig del av utvecklingsarbetet handlar om att skapa en likvärdiga skolor i Ale kommun. Därför kommer sektorledningen att göra riktade satsningar på de enheter där detta behövs, utifrån analys av de pedagogiska boksluten. Tre fokusområden är under 2015 och 2016 högst prioriterade i den pedagogiska delen av planen: Systematiskt kvalitetsarbete, Pedagogiskt ledarskap och lusten att lära.</p>	
 Stärk lovskolan så att behöriga lärare i alla ämnen som eleverna har behov av finns tillgängliga.	Pågående enligt plan
<p>Kommentar Utökad lärarbehörighet under lovskola/sommarskola från sommaren 2015.</p>	
 Starta byggnation av nya förskoleavdelningar.	Pågående enligt plan
<p>Kommentar En behovsanalys har gjorts, och arbete med prioriteringsordning pågår.</p>	
 Utarbeta en plan för utökad fysisk aktivitet i skolan.	Pågående enligt plan
<p>Kommentar En plan för genomförande kommer att skapas under hösten 2015. Sektorn kommer att börja med att följa Surteskolans modell och utvärdering för pulsträning, och därefter gå vidare med en plan som omfattar alla skolor.</p>	
 Kartlägga hur stor andelen av de undervisade timmarna som genomförs av lärare med rätt behörighet för ämnet.	Pågående enligt plan
<p>Kommentar En första kartläggning har genomförts och presenterades för Utbildningsnämnden i april. 15 mars i år hade 74 % av lärarna i grundskolan har lämnat in lärarlegitimation, och fler kommer in efter hand. Preliminär bedömning är att cirka 90 % har lärarexamen eller lärarlegitimation. Andel lärare som undervisar i ämnen där ämnesbehörighet saknas Årskurs 1-3: 45 % Årskurs 4-6: 51 % Årskurs 7-9: 31 %</p>	
 Det drogförebyggande arbetet ska starta redan i år 5 och ett tvärpolitiskt	Ej påbörjad

2 Ekonomisk analys

2.1 Sammanfattande tabell

Tkr	Utfall jan-apr 2015	Budget jan-april 2015	Utfall i % av budget jan-april 2015	Budget helår 2015	Prognos helår (aktuell)	Avvikelse prognos budget helår	Prognos helår (föreg. rapport)	Utfall jan-apr 2014	Bokslut 2014
Intäkter	46 555	42 276	110,1 %	126 828	126 828	0	126 828	37 464	116 331
Kostnader	282 463	282 611	99,9 %	849 935	849 935	0	849 935	263 068	803 461
Resultat	235 908	240 335	98,2 %	723 107	723 107	0	723 107	225 604	687 130
Kommunbidrag	240 335	240 335	100,0 %	723 107	723 107	0	723 107	228 783	689 848
Budgetavvikelse	4 427	0		0	0	0	0	3 179	2 718
Lönekostnad exkl arvoden	110 691	107 930	102,6 %	324 787	324 787	0	324 787	104 111	318 200
Arbetad tid (årsarbetare)	340,6	323,3	105,4 %	970,0	970,0	0	970,0	327,0	934,0
Investeringar, utgifter	2 939	4 264	68,9 %	12 792	12 792	0	8 000	466	8 373

Diagram

Månadsavstämning April 2015
Nettokostnader (Tkr)

2.2 Utfall perioden

Utbildningsnämndens resultat för perioden januari - april är ett överskott på 4 427 tkr vilket är en positiv budgetavvikelse på 1,8 procent.

Verksamhetsområde förskola har ett kraftigt negativt resultat för perioden vilket förklaras av att enheternas buffertar 2014 har flyttas till den centralt placerade utvecklingsreserven i år. Flera temporära lösningar har även bidragit till en mindre kostnadseffektiv organisation. Utvecklingsreserven är helt outnyttjad men används för att balansera förskolans underskott i dagsläget.

Satsningen på grundskolan syns tydligt då verksamhetsområdet har ett kraftigt positivt resultat för perioden. Skolenheterna har inte hunnit anpassa sig till deras nya ramar vilket har lett till att de flesta skolenheter går med överskott i dagsläget.

Verksamhetsområde utvecklings och elevhälsan har haft flertalet vakanser under perioden vilket medfört ett överskott. En tvist mellan särskolan och en extern aktör har uppstått och som en försiktighetsåtgärd har en kostnad motsvarade det beloppet bokats upp i uppföljningen.

Kommuns tillagningskök har ett positivt resultat för perioden. Detta är enligt plan eftersom de behöver bygga upp ett överskott för att täcka de minskade intäkterna under sommaren.

Både gymnasiet och Komvux har positiva resultat för perioden samtidigt som verksamhetsområde ledning och nämnd ligger något negativt.

2.3 Utfall i förhållande till föregående år

Grundskolan har klart bättre ekonomiska förutsättning jämfört med föregående år. Samtliga nivåer i elevpengen har uppräknats där förskoleklassen och årskurs 7-9 har fått den största satsning. Tilläggsbeloppsbudgeten är även den förstärkt. Nettokostnadsökning för grundskolan hamnade på 4 680 tkr för perioden (inklusive löneavtalet 2014).

Ale gymnasiums nationella program är helt avslutade sedan sommaren 2014. Detta har medfört ökade kostnader för köpta platser i andra kommuner och friskolor samtidigt som de sålda platserna till andra kommuner har minskat. Nedläggningen av de nationella programmen har medfört att hela verksamhetsområdet gymnasiet har 1 922 tkr i lägre nettokostnader under samma period 2015.

Förskolans nettokostnadsökning för januari - april jämfört med 2014 hamnade på 6 352 tkr (inklusive löneavtalet 2014). Ökningen beror på att det är fler barn inskrivna vilket ökat personal- och lokalkostnaderna. Vi köper även fler platser från andra utförare samtidigt som vi säljer färre platser till andra kommuner.

Ett nytt måltidspris började gälla från januari 2015 vilket gett centralköket bättre ekonomiska förutsättningar jämfört med 2014 då de gick med ett kraftigt underskott på helårsbasis. Detta har medfört högre kostnader för de verksamheter som nyttjar centralköket.

Ledning och nämnds lokal- och personalkostnader har ökat med 1 172 tkr mellan åren samtidigt som ekonomerna är flyttade till kommunstyrelsen. Ny IT-debiteringsmodell har även införts 2015.

2.4 Kostnader och intäkter per verksamhet

Besluts/ verksamhetsområden	Kostnader				Intäkter				Netto			
	Tkr	Budget helår	Redovisat	Prognos helår	Avvikelse helår	Budget helår	Redovisat	Prognos helår	Avvikelse helår	Budget helår	Redovisat	Prognos helår
Utvecklingsreserv	7 300	0	2 300	5 000	0	0	0	0	7 300	0	2 300	5 000
Ledning & nämnd	22 450	7 525	22 450	0	200	55	200	0	22 250	7 470	22 250	0
Utveckling och Elevhälsa	52 295	16 974	52 295	0	860	556	860	0	51 435	16 418	51 435	0
Förskola	198 920	67 914	203 920	-5 000	28 019	9 302	28 019	0	170 901	58 612	175 901	-5 000
Grundskola	365 579	121 964	365 579	0	18 875	8 909	18 875	0	346 704	113 055	346 704	0
Gymnasieskola	116 159	39 030	116 159	0	2 777	1 404	2 777	0	113 382	37 626	113 382	0
Komvux	15 337	5 240	15 337	0	4 202	1 781	4 202	0	11 135	3 459	11 135	0
Internfinansierad verksamhet	71 895	23 816	71 895	0	71 895	24 548	71 895	0	0	-732	0	0
Summa	849 935	282 463	849 935	0	126 828	46 555	126 828	0	723 107	235 908	723 107	0

För perioden ligger förskolans kostnader cirka 2 500 tkr högre än budget för perioden vilket beror på personalkostnader och köpta platser. Grundskolans intäkter är cirka 2 500 tkr högre än budget vilket förklaras av ökad barnomsorgsavgifter och statsbidrag. Totalt sett ligger kostnaderna i balans och intäkter cirka 4 000 tkr bättre än budget.

2.5 Lönekostnader/årsarbetare

Utbildningsnämndens personalkostnader har ökat med 6 500 tkr (exkl. personalomkostnadspålägg) jämfört med samma period föregående år, varav 2014-års löneavtalet påverkar med cirka 4 000 tkr. Förutom att lönenivån är högre i år så har flera verksamhetsområden ökade personalkostnader. Förskolans personalkostnader har ökat med cirka 2 000 tkr för att täcka det ökade barnantalet. På fritids och grundskolan har personalkostnaderna ökat med 1 200 tkr för att även här täcka ett högre elevantal samtidigt som grundskolan fått en stor satsning. Den internfinansierade verksamheten har fått ett större uppdrag vilket syns i personalkostnaderna som ökat med 500 tkr. Utöver detta har både Komvux, ledningen och administration något högre personalkostnader. Avvecklingen av de nationella programmen på Ale gymnasium har lett till 1 700 tkr i lägre personalkostnader för perioden eftersom kommunen köper samtliga platser från andra utförare.

2.6 Investeringar

Utbildningsnämndens reinvesteringanslag används i huvudsak till att uppgradera verksamheternas inventariebestånd. Det finns ett stort behov ute i verksamheterna att uppgradera sina inventarier, delvis beroende på att investeringarna hållits relativt låga några år beroende på de ekonomiska förutsättningarna. Under 2015 är bedömningen att hela reinvesteringanslaget kommer nyttjas fullt ut.

Investeringen som avser ny-, till- och ombyggnad är främst tänkt till upprustningen av Kyrkbyskolan samt Nödingeskolan. Det finns dock ytterligare behov då Bohusskolan och Älvängenskolan får ett tillskott av lokaler till höstterminen vilket även medför ett behov av nya inventarier. Det är osäkert om hela investeringsanslaget behöver användas men då kostnaderna för att möblera de extra lokalerna är osäker är den nuvarande bedömningen att tilldelade investeringsmedel kommer att förbrukas.

Investeringar, belopp i Tkr	Budget	Utfall per 2015-04-30	Återstår	Prognos helår
Reinvest skolor/förskolor	5 000	2 655,5	2 344,5	5 000
Invent ny/omb skola/fskl	7 792	283,9	7 508,1	7 792
Totalt:	12 792	2 939,4	9 852,6	12 792

2.7 Analys, prognos och förslag

Det märks tydligt att utbildningsnämnden fått del av en stor satsning 2015 då en positiv budgetavvikelse på 4 427 tkr finns för perioden januari - april. Verksamheten har inte hunnit anpassa sig till deras nya budgetförutsättningar eftersom budgetprocessen var försenad. Detta innebär att temporära satsningar måste göras under året för att inte riskera en för stor organisation till 2016 då helårseffekt faller ut på lönerna. Kostnader kommer därmed öka både i form av permanenta och temporära satsningar vilket bidrar till att utbildningsnämnden har en helårsprognos i balans.

Värt att notera är att det finns osäkerheter kring 2016-års budgetförutsättningar och viss försiktighet råder kring permanenta satsningar tills dess att ramarna är klara i juni. Utbildningsnämnden har bra förutsättningar för att hantera ett eventuellt sparkrav med det överskott som finns i verksamheten i dagsläget. Att öka antalet fastanställda under 2015 för att sedan få besparingar kan både vara negativt för verksamheten och Ale kommun som helhet.

Förskolans underskott hanteras i dagsläget med utvecklingsreserven. Detta är ingen långsiktig lösning och sektorn kommer att arbeta fram en lösning inför 2016-års budgetprocess.

3 Personalanalys per 31 mars

3.1 Beskrivning av nuläget

3.1.1 Anställda

I förskolan har antalet anställda ökat för att möta de nya barn som placerats inom barnomsorgen. Även antalet resurspersoner har ökat på grund av fler barn i behov av särskilt stöd. Sjukskrivningar och arbetsträning medför att fler vikarier anställs.

På grundskolorna har både tillsvidareanställda och tillfälliga anställningar ökat på grund av de satsningar som har på skolan.

Även inom kök, lokalvård och service har antalet tillsvidareanställda ökat på grund av uppdrag som verksamheten tagit över.

3.1.1.1 Antal anställda

	2014-03-31	2015-03-31
Antal tillsvidareanställda	928	937
Antalet tidsbegränsat anställda (månadsanställda vikarier)	142	155
Antal arbetade timmar (timanställda)	39 097	42 224
Antal årsarbetare (omräknad till kvartal)		
- månadsavlönade	233,38	231,15
- timavlönade	22,03	23,82
Totalt:	255,41	254,97

Årsarbetare kvartal, multipliceras med 4 för att få fram årsarbetare.

3.1.2 Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron ökar totalt inom verksamhetsområde förskola. Det finns dock enskilda enheter som visar minskad sjukfrånvaro. Långtidsfrånvaron beror främst på planerade operationer och andra sjukdomsbilder av långvarig karaktär. Ökad korttidsfrånvaro ger ökade kostnader för vikarier.

I grundskolan har sjukfrånvaron ökat jämfört med motsvarande period 2014, och detta måste bevakas. Det är särskilt den korta sjukfrånvaron som ökat. Arbetsmiljön och den upplevda arbetsbelastningen i grundskolan har förbättras. De två delarna korrelerar med varandra och av det skälet är det så här långt svårt att förklara den ökade sjukfrånvaron under tidsperioden jan-mars 2015.

Ökad sjukfrånvaro leder till fler vikarier och detta påverkar både ekonomi, kvalitet och trygghet/säkerhet. Flera enheter i förskolan har därför valt att ha en viss överanställning i form av "löpare" som rycker in där det behövs. En stor fördel är att löparna känner barn, vårdnadshavare och kollegor och kan rutiner och arbetsformer.

Arbete pågår tillsammans med HR när det gäller sjukskrivningar, handlingsplaner och rehab. Detta arbete behöver intensifieras och utökas. Enhetscheferna har samtal med dem som har upprepade sjukskrivningar.

Inom kök, lokalvård och service har sjukfrånvaron totalt minskat, men korttidsfrånvaron ökar. Det pågår insatser på enheterna både för att minska korttidsfrånvaron men även långtidsfrånvaron.

3.1.2.1 Antal sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro i procent	2014-03-31	2015-03-31
Sjukfrånvaro enbart tillsvidareanställda	8,2	9,2
Korttidsfrånvaro 1-14 dagar (i relation till ordinarie arbetstid)	3,1	4
Sjukfrånvaro totalt samtliga anställda	7,9	8,2
Procentuell fördelning av sjukfrånvaron		
Dag 1-14	37,8	46,8
Dag 15-59	17,8	15,6
Dag 60 och över	44,4	37,6

3.2 Analys, prognos och förslag

Utökningen av antalet anställda i förskolan hänger samman med utökningar på befintliga förskolor och nyetablering av avdelningar för att möta den snabbt ökade efterfrågan på plats inom förskolan som uppstod inför våren 2015.

Anpassningar kommer att ske på enheterna utifrån höstens behov. En ökning av antalet medarbetare beror också på att det finns fler barn i behov av särskilt stöd. Arbete pågår också med att se över hur scheman läggs och ett ökat samarbete mellan avdelningar för att om möjligt minska antalet vikarier. Dock finns fortfarande ett stort behov av utbildade förskollärare till flera enheter för att möta uppdraget i läroplanen och skollagen för att och förbättra kvalitén och måluppfyllelsen.

I grundskolan ökar antalet medarbetare på grund av ökade satsningar. En första kartläggning av andel lärare som är behöriga i sina ämnen har gjorts. Kartläggningen visar att en stor del av lärarna i grundskolan saknar ämnesbehörighet. Däremot har kommunen totalt sett en ganska hög andel lärare med lärarlegitimation, 73 % (riket 67 %) Många lärare har dock inte fått ut sin legitimation än och en preliminär bedömning är att cirka 90 % har lärarexamen eller kommer att få lärarlegitimation. Kartläggningen kommer att fortsätta under året.

Inom elevhälsan finns ett ökat resursbehov framförallt i arbetet med nyanlända elever.

Sektorn kommer inom kort att påbörja arbetet med en strategisk kompetensförsörjningsplan för att kartlägga viktiga nyckelfunktioner och vilka kompetenser som behövs och bristyrken i verksamheterna.

Inom Kök, lokalvård och service har arbetet med hälsoprofilen utvärderats och om resultatet visar sig positivt kommer detta att införas på fler arbetsplatser.

Verksamheten har fått på sitt ansvar att lösa servicebehovet på ett antal både nya och gamla enheter som innebär ökade påfrestningar i organisationen. Organisationens har växt med fler timanställningar. I den nya organisation som startar 2016-01-01 kommer bemanning och arbetsledning att normaliseras.